

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen
Postboks 4034, 2306 Hamar

Saksbehandler, innvalgstelefon
Steinar Østlie, 62 55 11 77

Vår dato	Vår referanse
27.10.2017	2017/5784
Arkiv nr.	Deres referanse
461.3	

Inspeksjonsrapport

2017.008.I.FMHE

Grilstad AS, avd. Brumunddal
Postboks 183
2381 Brumunddal

Inspeksjon ved Grilstad AS, avd. Brumunddal

Dato for inspeksjonen: 25.10.2017
Rapportnummer: 2017.008.I.FMHE
Saksnr.: 20175784

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Thor Jan Larsen, tekn. leder

Fra Fylkesmannen i Hedmark:
Steinar Østlie, senioringeniør

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Grilstad AS, avd. Brumunddal, 25.10.2017:

Fylkesmannen avdekket 1 avvik og 3 anmerkninger:

- Rutiner for registrering og behandling av avvik for ytre miljø er ikke tilfredsstillende implementert i organisasjonen (*avvik*).
- Dokumentasjon av utslipp av prosessavløp kan forbedres.
- Bedriften gjennomfører ikke dokumenterte substitusjonsvurderinger for kjemikalier.
- Gjennomført analyse og vurdering av risiko for ytre miljø er svært enkel og grov.

Virksomheten må sende en skriftlig bekreftelse innen **01.01.2018** på at avvikene er rettet. Virksomheten bes også gjøre en vurdering av anmerkningene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
Miljøverndirektør

Steinar Østlie
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 979 188 900	Eies av: 937 070 632
Besøksadresse: Fabrikkvegen 9, 2383 Brumunddal	Telefon: 62 33 20 00
Bransjenr. (NACE-kode): 10.130 Prod. av kjøtt- og fjørfevarer	E-post: firmapost@grilstad.no

Kontrollert anlegg

Navn: Grilstad AS, avd. Brumunddal	Anleggsnr: 0412.0049.01
Kommune: 0412 Ringsaker	Anleggsaktivitet: Næringsmiddelind.
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: -
Tillatelse gitt: 19.11.2012	Tillatelse sist oppdatert: -

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om virksomheten etterlever regelverk som omfatter virksomhetens risiko for å forurense det ytre miljø, samt rutiner for håndtering av avfall og kjemikalier. Videre er det undersøkt om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt:

- Utslipp til vann og luft – utslippskontroll og dokumentasjon av driftsresultater
- Håndtering, lagring og levering av farlig avfall
- Håndtering av kjemikalier, rutiner for substitusjon
- Påvirkning av støy og lukt på omgivelsene
- Forebyggende vedlikehold
- Beredskapstiltak
- Kartlegging og vurdering av risiko for å forurense ytre miljø
- Rutiner for registrering og behandling av uønskede hendelser (avviksbehandling)
- Interne revisjoner og systematisk gjennomgang av internkontrollen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Virksomheten plikter snarest å rette opp de avviket som er beskrevet i denne rapporten. Virksomheten bes også gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse for tiltak og oppfølging av påpekte avvik og anmerkninger innen **01.01.2018**.

Dersom et avvik ikke kan lukkes eller et tiltak ikke kan avsluttes innen fristen, må det utarbeides en plan for videre framdrift.

Klageadgang

Pålegget om er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

4. Gebyr for inspeksjonen

Virksomheten er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 3 (Gebyrsats følger av samlet medgått ressursbruk ved inspeksjonen, jf. Fylkesmannens varselbrev datert 13.10.2017). Dette betyr at dere skal betale *kr. 14 600* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Vedtaket om fastsettelse av gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens kap 39. Gebyrets størrelse kan klages inn til Miljødirektoratet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Ringsaker kommune
- Hias IKS

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1:

Rutiner for registrering og behandling av avvik for ytre miljø er ikke tilfredsstillende implementert i organisasjonen.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), § 5, andre ledd, punkt 7.

Kommentarer:

Avvik er kun definert ift. mattrygghet, slik det ble forklart ved inspeksjonen. Avvik for HMS/ytre miljø er ikke klart definert eller beskrevet. Avvik forstås som hendelser som er «over streken». Dette kan være utslipp, f.eks. fra trücker. For øvrig er det mye opp til den enkelte å vurdere en situasjon eller hendelser mot avviksregistrering.

Det er ikke registrert avvik for ytre miljø siste 3 år. Overskridelser av utslippskrav blir ikke registrert som avvik. Det er ikke klart hvem dette eventuelt skulle sendes til. I slike tilfeller tenkes gjennom hva som er utført av aktivitet, avd. leder kontaktes om det har forekommet særskilte hendelser i produksjonen.

Alle avdelingsledere kan registrere avvik. Ansatte må gå til en avdelingsleder for å få utleverte skjema for å kunne registrere avvik. Dette kan oppfattes vanskelig og lite tilgjengelig prosedyre.

Nesten-uhell kan registreres som avvik.

Avviksrutiner innen HMS/ytre miljø må tydeliggjøres ved skriftlige prosedyrer, og det er viktig at rutiner og hendelser gjennomgås regelmessig med de ansatte, for at god praksis skal feste seg og etterleves. Det må være enkelt å registrere avvik, og det må være klart hvilke typer hendelse som skal registreres og behandles. Det må også synliggjøres at ledelsen tar registrerte avvik på alvor ved at resultatet av avviksbehandlingen meldes tilbake til de som har meldt fra om forholdet.

For øvrig ble tilsvarende avvik påpekt ved inspeksjonen i 2013.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1:

Dokumentasjon av utslipp av prosessavløp kan forbedres.

Kommentarer:

Internt renseanlegg (Miljøhuset) består av utjamning, rotosieve, 2 parallellkoblede fettavskillere og evt. pH-nøytralisering. I forbindelse med fastsettelse av bedriftens utslippstillatelse i 2012 ble det satt krav til utredning og vurdering av representativ prøvetaking med tanke på mulig overløpsdrift foran fettavskillere og prøvetakingskum. Det er mulig at slike overløp kan inntreffe. Overløpsutslippene vil ikke inngå i uttakene av utslippsprøver eller bli estimert på annen måte, slik rutinen er i dag. Bedriften må derfor beregne utslippsmengde via overløp direkte. Det forutsetter at det tas noen prøver av avløpet i utjamningstanken, slik at konsentrasjonen er kjent. Hydraulisk overløpsmengde må også måles eller anslås. Det kan aksepteres at denne beregningen har større usikkerhet enn øvrig dokumentasjon av utslipp, dersom overløpene inntreffer sjelden.

Ved vasking av fettavskillere, som foretas én gang ukentlig, blir vaskevannet ledet til utjamningstank og videre til kommunalt nett. Dette ledes altså ikke om prøvetakingskummen, og inngår følgelig ikke i grunnlag for dokumentasjon av bedriftens utslipp. Bedriften må foreta en vurdering av hvor store forurensningsmengder dette utgjør, og eventuelt summere dette til samlet utslippsmengde.

Det er satt krav til at avløp inn på fettavskillere ikke må ha høyere temperatur enn 30 °C og at pH skal ligge i intervallet 6,5-8. Særlig temperaturen er viktig for fettavskillerens funksjon. Temperatur i avløpet blir ikke målt, mens pH måles kun én gang i måneden. Avløpvannets temperatur og pH må kontrolleres og dokumenteres bedre for å sikre god driftskontroll.

Bedriften har oppgitt at mengdeproporsjonal prøvetaker tar ut en delprøve på 10 ml per 100 m³ avløpsvann. Ukentlig avløpsmengde er ca. 350 m³. Dette skulle tilsi samlet ukentlig uttatt prøvevolum på ca. 35 ml. I virkeligheten er uttaket 7-8 liter, som samles i en 10 liters plastbøtte i kjøleskap. Den angitt delmengdefrekvensen stemmer følgelig ikke. Bedriften bes om å verifisere prøveuttaksfrekvensen på nytt.

Anmerkning 2

Bedriften gjennomfører ikke dokumenterte substitusjonsvurderinger for kjemikalier.

Kommentarer:

Iht. til produktkontrollen § 3a skal virksomheter som bruker kjemikalier og kjemiske produkter med innhold som kan medføre helse- eller miljøskade, vurdere om det finnes mindre skadelige alternativer. Hvis dette ikke medfører urimelig kostnad eller ulempe, skal bedriften velge de mindre skadelige alternativene. Bedriften vektlegger å anskaffe kjemikalier som er næringsmiddelgodkjent, men ser ikke hensikten med å utføre substitusjonsvurderinger utover dette.

Det er rimelig å anta at næringsmiddelgodkjente kjemikalier er vurdert mhp. risiko for skadevirkninger på helse, men dette erstatter likevel ikke en dokumentert vurdering av bedriften på kjemikalier som er i bruk.

Anmerkning 3

Gjennomført analyse og vurdering av risiko for ytre miljø er svært enkel og grov.

Kommentarer:

Det ble gjennomført kartlegging og analyse av risiko for ytre miljø i 2015. Analysen er grovmasket og overordnet med inndeling i 5 hovedkategorier – støy, utslipp, eksplosjon fra kjemikalier, brann og skadedyr på fabrikkområdet. Sannsynlighet og konsekvens er inndelt i 3 graderinger, mens disse er nærmere ikke beskrevet eller konkretisert. Alle forhold som er vurdert på sannsynlighet er satt til gradering 1, mens for konsekvens er to forhold satt til gradering 3 (eksplosjon og brann), de øvrige til 1. Bedriften vurderer kjemikalier til å kunne ha den alvorligste konsekvensen for ytre miljø (vaskemidler, dieseltank (2000 l) på bakken for trucker og nedgravd olje for fyring (2000 l)).

Vi har også fått oversendt dokumentet «Risikovurdering ved teknisk avdeling Grilstad AS avd. Brumunddal», datert 01.07.2012. Dette er mer detaljert med flere og mer hendelsesbaserte risikoanalyser og mer differensierte vurderinger av sannsynlighet og konsekvenser.

For øvrig må analyse og vurdering av risiko omfatte hele bedriften, ikke bare teknisk avdeling.

8. Andre forhold

Produksjon

Bedriftens produkter er fortsatt pålegg, pølser og bacon. Produksjonen er dreid noe mer i retning mot pålegg, og noe mindre pølser. Det er ikke aktuelt å søke endrede produksjonsrammer i denne omgang, slik det ble varslet i 2015. Bedriften har ca. 70 ansatte, med noe over 60 årsverk. Produksjonen pågår i ett skift daglig, 5 dager per uke. Det er for øvrig ingen vesentlige endringer i produksjonen siden 2013.

Utslipp til vann

Bedriften har siste år overholdt rammekrav for utslipp (årsutslipp og gjennomsnittlig døgnutslipp), med unntak for maksimalt døgnutslipp for tot-P. Kjøttsaft og saltlake spyles ut av produksjonsanlegget hver dag etter avsluttet produksjon. Mengde lake er tredoblet i det senere. Saltlake brukes både til produksjon av bacon og pålegg til storkjøkken.

97,5 % av bedriftens vannforbruk går med til vask, kun 2,5 % til produksjon. Se for øvrig anmerkning 1.

Støy og utslipp til luft

Bedriften har ikke mottatt klager fra omgivelsene på lukt eller støy. Lukt anses ikke å utgjøre noe merkbart problem for omgivelsene.

Det ble gjennomført ny støymåling i 2017. De registrerte maksimalverdiene ble utløst av last fra trucker og fra trafikk fra Ringsakervegen. Fuglekvitter er også verbalt trekt fram i rapporten. Generelt er de gjennomgående måleverdiene relativt lave.

Kjemikalier

Bedriften har en del sterke vaskemidler. Disse er tilfredsstillende lagret på kanner og IBC-kontainere oppstilt på oppsamlingskar. Alle kjemikalier er registrert i Eco-online, bedriften har ikke helt fullført vurderingene av faremerking. På verkstedet er småemballasje med ulike kjemikalier skilt i egne skap mellom næringsmiddelgodkjent og ikke-næringsmiddelgodkjent. Sterke syrer og baser for rengjøring lagres i adskilte rom. Se for øvrig anmerkning 2.

Energi

Til koking brukes damp innkjøpt fra Solør Bioenergi (500 MWh per måned). El-kraft vil fortsatt brukes i samme omfang som nå. I dag brukes en del fyringsolje, dette vil bli erstattet av bioenergi.

Avfall

Avfall leveres til Østlandske Gjenvinning, Stensli (metaller, motorer og datautstyr) og Arnkværn (oljer, glycol). Det er gitt fullmakt til ØG og Arnkværn for deklarerer av farlig avfall. Spillolje lagres på 200 l-fat, sammen ny olje. Spillolje hentes når 200 l-fat er fullt. Farlig avfall leveres minst én gang per år, slik avfallsforskriften krever. Rutiner for lagring og levering av avfall er ellers tilfredsstillende.

Grunnforurensning

Bedriften har ikke kjennskap til forekomster av grunnforurensning på bedriftsområdet.

Vedlikehold

Alt utstyr og maskiner er registrert i Dash-vedlikeholdsprogram. 3 ansatte og 1 lærling utfører vedlikeholdsarbeidet. Det leies inn ekstern kompetanse til vedlikehold og service på trucker, kjøling, ventilasjon, samt noen maskiner i fabrikken. Hvis det forekommer ekstraordinære behov til vedlikeholdstiltak, er det kurant å få ekstrabevilgninger til dette. Gjennomføring av vedlikeholdsprogrammet kan være noe på etterskudd til tider. Da prioriteres produksjonskritisk utstyr.

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven).
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- Utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark, datert 19.11.2012.